

รายวิชา กลุ่มบูรณาการ
(แกนหลักสังคมศึกษา)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน ครูจิตติรัตน์ ดิษฐวงศ์

เรื่อง...ประวัติและการปฏิบัติตนของสาวก
ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน

“คนดีที่หนูชื่นชม”

เรื่อง สามเณรบัณฑิต

เดิมชื่อ บัณฑิต เกิดในตระกูลอุปัฏฐากของ
พระสารีบุตร มารดาของท่านแพ้ท้องอยากจะ
ถวายอาหารแด่พระสารีบุตรพร้อมทั้งพระภิกษุ
ประมาณ ๕๐๐ รูป เมื่อได้กระทำตามนั้นแล้ว
อาการแพ้ท้องก็หายไป

เมื่ออายุ ๗ ขวบ ท่านบรรพชา
เป็นสามเณรโดยมีพระสารีบุตรเป็น
อุปัชฌาย์

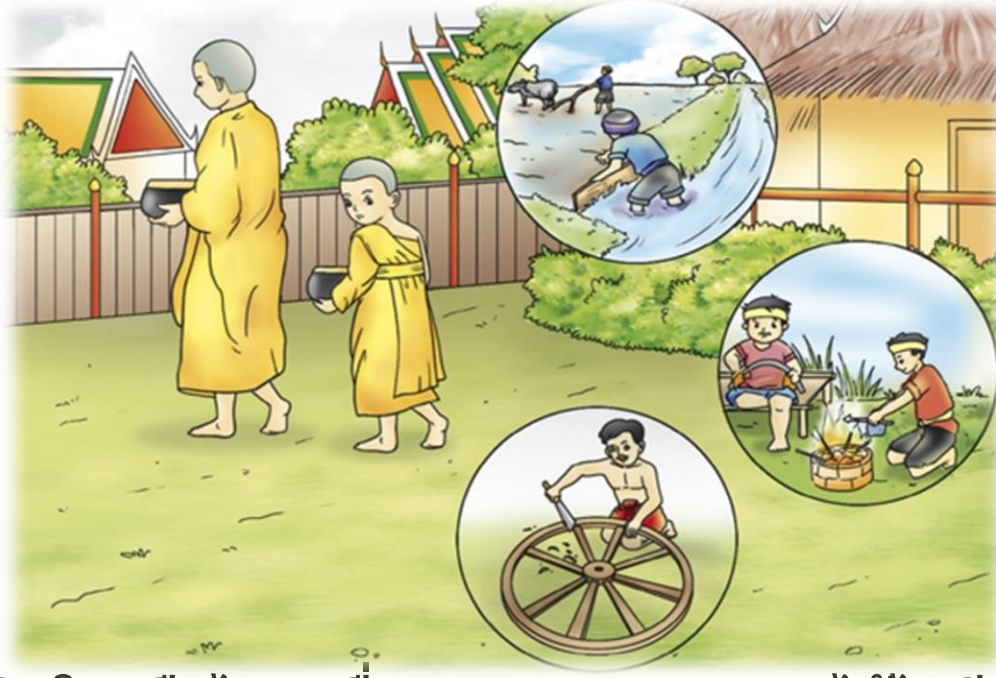

"น้ำมีจิตใจหรือไม่" พระเถระตอบว่า "น้ำไม่มีจิตใจ" สามเณรจึงคิดว่า เมื่อคน
สามารถชักน้ำซึ่งไม่มีจิตใจไปสู่ที่ที่ตนเองต้องการได้ แต่เหตุใดจึงไม่สามารถบังคับจิต
ให้อยู่ในอำนาจได้

(ขอขอบคุณ : <https://pantip.com/topic/36896852>)

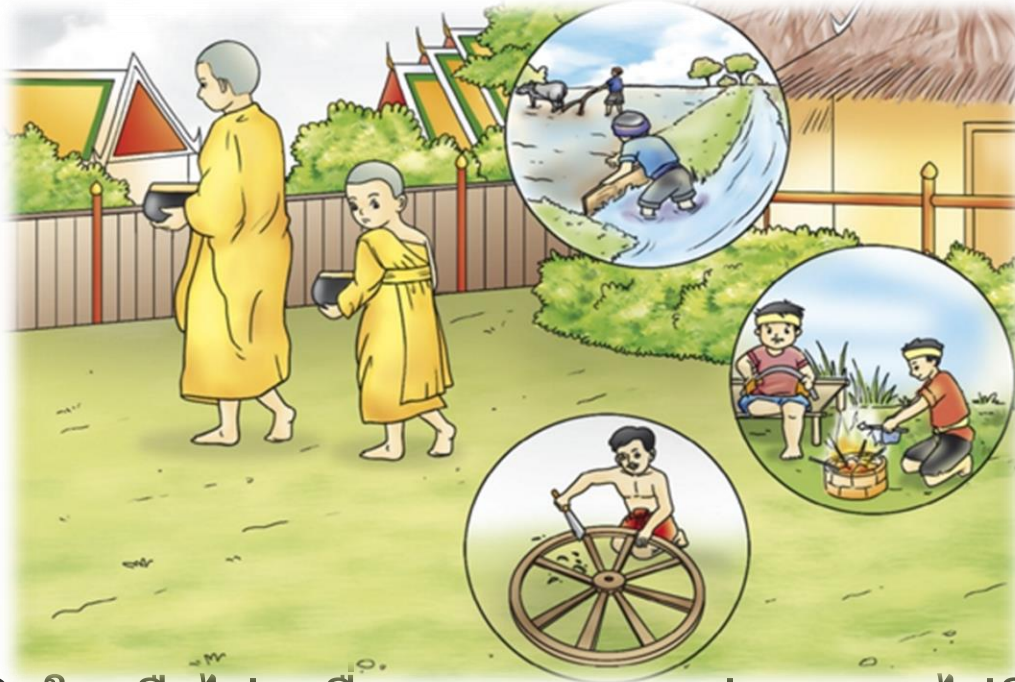

"ไม้นั้นมีจิตใจหรือไม่" เมื่อพระเถระตอบว่า "ไม้ไม่มีจิตใจ" สามเณร
จึงคิดว่า คนสามารถนำเอาท่อนไม้ที่ไม่มีจิตใจมาทำเป็นล้อได้ แต่ทำไม
ไม้สามารถบังคับจิตใจได้

(ขอขอบคุณ : <https://pantip.com/topic/36896852>)

"ลูกศรนั้นมีจิตใจหรือไม่" เมื่อพระเถระตอบว่า "ลูกศรไม่มีจิตใจ" สามเณร
จึงคิดว่า คนสามารถดัดลูกศรให้ตรงได้ แต่ไม่สามารถบังคับจิตให้อยู่ใน
อำนาจได้

(ขอขอบคุณ : <https://pantip.com/topic/36896852>)

ทันใดนั้น สามเณรได้เกิดความคิดที่จะ
ปฏิบัติธรรมขึ้น จึงได้ขอให้พระเถระนำ
อาหารมาฝากตนด้วย พระเถระได้รับปาก
และมอบลูกตาลให้พร้อมกับส่งให้ไปปฏิบัติ
ธรรมในห้องของท่าน สามเณรก็ได้ทำตามทุก
อย่างและก็เริ่มบำเพ็ญสมณธรรม

สามเณรบัณฑิตนั่งสมาธิ
จนบรรลุเป็นพระอรหันต์

เมื่อสามเณรบัณฑิตเริ่มบำเพ็ญ
สมณธรรม ท้าวสักกะตรัสเรียกท้าว
มหาราชทั้ง ๔ ให้ห้ามพระอาทิตย์ไม่ให้
หมุน ส่วนพระองค์ได้อารักขาที่สายยูเพื่อ
ไม่ให้เกิดเสียงดัง ระหว่างที่สามเณรนั่ง
บำเพ็ญเพียรอยู่นั้น ภายในวัดจึงมีแต่
ความสงบ จิตของท่านจึงมีอารมณ์แน่ว
แน่นและได้บรรลุอนุคามิผล

(ขอขอบคุณ : <https://pantip.com/topic/36896852>)

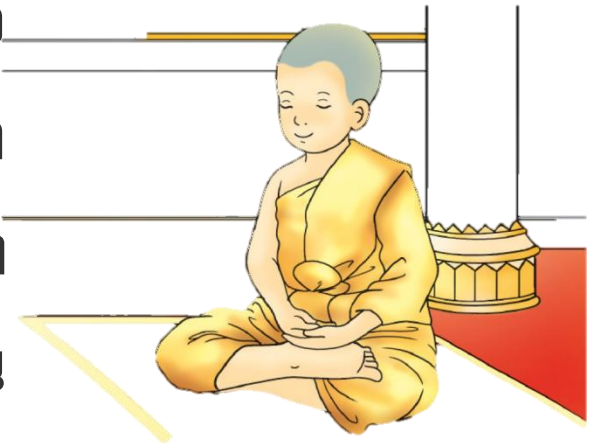

พระพุทธเจ้าทรงทราบเหตุการณ์
ทุกอย่างด้วยพระญาณ จึงดำริว่า
หากพระองค์ไม่เสด็จไปอารักขา
สามเณรบัณฑิตจะไม่สามารถ
บรรลุพระอรหันต์ได้จึงเสด็จไป
อารักขาที่ซุ้มประตูวัด

สามเณรได้บำเพ็ญเพียรสมณธรรมและได้
บรรลुพระอรหัตผลแล้ว จึงตรัสสั่งให้พระ
สารีบุตรนำอาหารไปให้สามเณร เมื่อ
สามเณรฉันภัตตาหารเข้าเสร็จ และนำ
บาตรไปล้าง บรรดาเทพยดาทั้งหลาย จึง
หยุดการอารักขา พระอาทิตย์ ได้เคลื่อน
ไปเป็นเวลาบ่าย

พวกพระภิกษุเห็นเหตุการณ์จึงพูดคุยกัน พระพุทธเจ้าจึงบอกว่า
เวลาที่ผู้มีบุญบำเพ็ญสมณธรรม จะมีเทพยดา คุ่มครองป้องกัน
แม้แต่พระองค์เองก็ยังเสด็จไปช่วยอารักขา

(ขอขอบคุณ : <http://www.dhammathai.org/sawok/sawok01.php>)

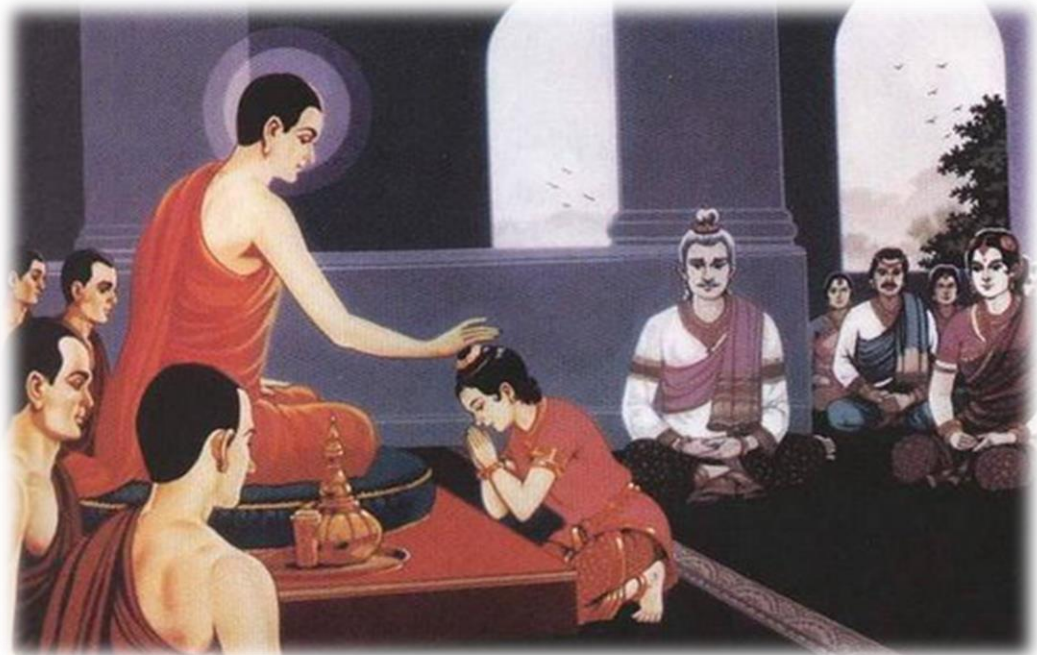
ข้อคิดจากเรื่อง สามเณรบัณฑิต

1. รู้จักหน้าที่ตนเอง
2. ซักถามเมื่อสงสัย
3. ตั้งใจ ขยัน อย่างแท้จริง

เรื่อง...สามเณรราหุล

สามเณรราหุล
สามเณรรูปแรกใน
พระพุทธศาสนา

(ขอขอบคุณ : <http://www.dhammathai.org/sawok/sawok01.php>)

สามเณรราहुล เป็นพระโอรสของ
เจ้าชายสิทธัตถะกับพระนางยโสธรา เมื่อมี
อายุได้ประมาณ ๗ ขวบ ได้ออกบวชเป็น
สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา โดย
ออกบวชหลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จไปถึง
เมืองกบิลพัสดุ์ได้ ๗ วัน

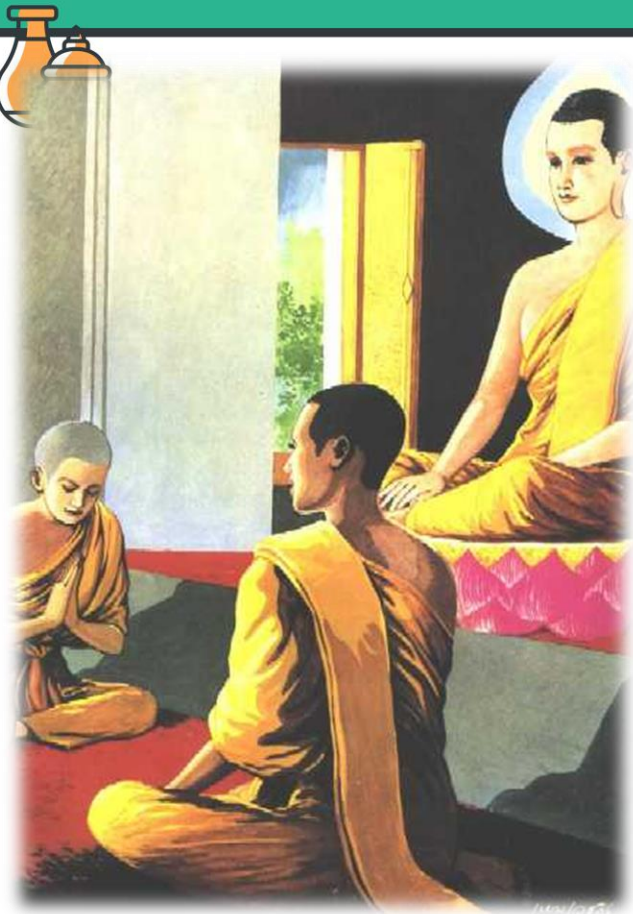
วันนั้นท่านเข้าไปขอราชสมบัติจาก
พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่า
ท่านขอทรัพย์สมบัติที่เป็นโลกียะจะต้อง
ประสบกับความคับแค้นไม่มีสิ้นสุด จึงจะ
ให้ท่านได้ทรัพย์สมบัติที่เป็นโลกุตตระที่
เที่ยงแท้ยั่งยืนทำให้ประสบความสุข
จึงมอบให้พระสารีบุตรเป็นพระอุปัชฌาย์
บวชให้ท่าน

นับตั้งแต่วันที่บวช สามเณร
ราหุลเป็นผู้ใฝ่ต่อการศึกษามาก
มาก จะลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ลงมากอง
ทรายเต็มกำมือ แล้วตั้งจิตอธิษฐานว่า
"วันนี้ขอให้เราได้ฟังคำแนะนำสั่ง
สอนจากพระพุทธเจ้าและพระ
อุปัชฌาย์มากเท่าเมล็ดทรายในกำ
มือของเรา"

เมื่อท่านมีอายุได้ ๒๐ ปี ได้ฟัง
ธรรมของพระพุทธเจ้า เมื่อจบ
พระธรรมเทศนาท่านก็ได้บรรลุ
พระอรหัตผล ท่านเป็นผู้ว่าง่าย
อยู่ง่าย ไม่ถือตนเองเป็นโอรสของ
พระพุทธเจ้า มีความเคารพใน
พระสงฆ์

คุณธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง

- มีความอดทนเป็นเยี่ยม คือบรรพชาตั้งแต่อายุ 7 ปี ต้องอดอาหารในเวลาวิกาลตั้งแต่เที่ยงจนถึงรุ่งเช้า
- เป็นผู้ว่าง่ายถ่อมตน ไม่ถือตัว
 - เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาอย่างยิ่ง
 - เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร
 - มีความกตัญญูกตเวทียอย่างยิ่ง

เรื่อง...สามเณรสังกัจจกะ

เป็นบุตรเศรษฐีชาวเมืองสาวัตถีคนหนึ่ง ในขณะที่อยู่ในห้อง
มารดานั่นเอง มารดาได้เสียชีวิตลง ญาติพี่น้องจึงนำนางไป
เผา ในขณะที่ไฟกำลังไหม้ร่างกายของนางอยู่นั้น เป็น
อัศจรรย์ที่ไฟไม่ไหม้ส่วนท้อง กลบถ่านเพลิงเข้ากับส่วนที่ยัง
ไม่ไหม้แล้ว ก็พากันกลับบ้านด้วยหวังว่าพรุ่งนี้ค่อยมาดับไฟ
เก็บอัฐิ ไฟได้ไหม้ร่างกายของมารดานั้นหมดสิ้น เว้นเฉพาะ
ทารกน้อยเท่านั้นที่รอดชีวิตอยู่ได้อย่างปาฏิหาริย์

เช้าวันรุ่งขึ้นพวกสัปเหร่อมาดับไฟเห็นเด็ก
นอนอยู่โดยปราศจากอันตรายก็อัศจรรย์ใจ
อุ้มกลับบ้านไปให้พวกหมอทำนายชีวิตดู
หมอทำนายไว้ ๒ ด้าน คือ ถ้าเด็กอยู่ครอง
เรือน พวกเครือญาติ ๗ ชั่วโคตรจักไม่ยากจน
ถ้าออกบวชจักมีพระ ๕๐๐ รูปเป็นบริวาร
พวกญาติจึงตั้งชื่อให้ว่า สังกิจจะ เพราะหา
งตาเป็นแผลเพราะถูกหลาวเหล็ก

สังกัจจะ มีอายุได้ ๗ ขวบเมื่อ
ทราบประวัติของตนเองจาก
ปากของเด็กเพื่อนบ้าน ก็
ปรารถนาจะบวช พวกญาติจึง
พาไปขอบวชจากพระสารีบุตร

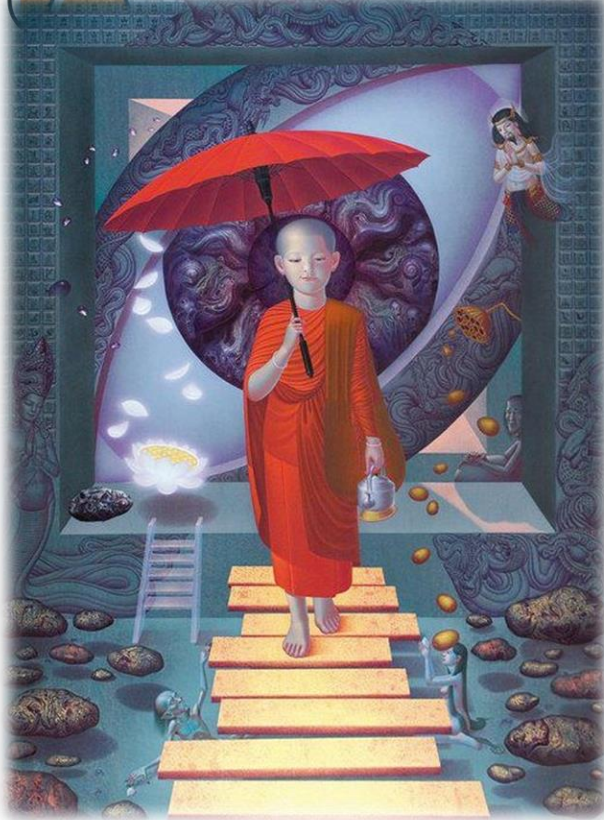

ตามแต่สติจิตละบรรลุมรรค

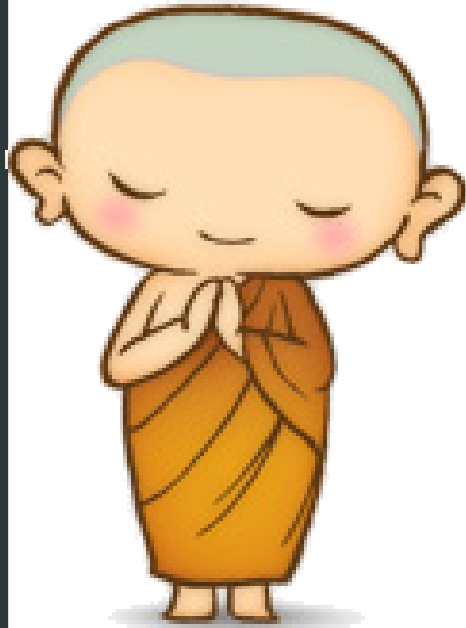
สมัยนั้นมีกุลบุตรชาวเมืองสาวัตถีประมาณ
๓๐ คน ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วมี
ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแล้วก็ขอ
บวช เมื่อบวชได้ ๕ พรรษา เรียนวิปัสสนา
กรรมฐานจากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็มีความ
ประสงค์จะพากันไปปฏิบัติธรรม ณ ป่าแห่ง
หนึ่ง

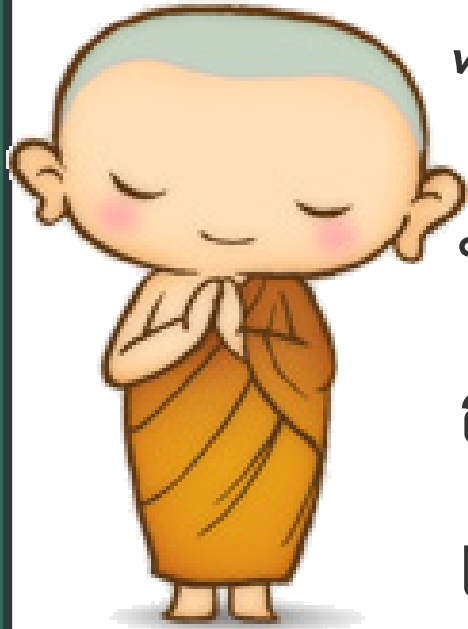
จึงพากันมาทูลลาพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์
เห็นภัยอย่างหนึ่งจักเกิดแก่ภิกษุเหล่านี้ เกรง
ว่าจะไม่บรรลุนิพพาน มีสามเณรสังกัจจายน์
ที่จะช่วยเหลือพวกพระเหล่านี้ได้ พระองค์จึง
รับสั่งให้ภิกษุเหล่านั้นไปอำลาพระสารีบุตร
ก่อนแล้วค่อยไป พวกภิกษุได้ไปลาพระสารี
บุตร พระเถระทราบความนัยจึงเอ่ยปากมอบ
สามเณรสังกัจจายน์ให้ไปด้วย

พวกภิกษุปฏิเสธเกรงว่าจะเป็นภาระไม่มีเวลา
ปฏิบัติธรรม พระเถระจึงบอกให้ทราบว่า
"สามเณรนี้จักไม่เป็นภาระของพวกเธอ พวก
เธอต่างหากจะเป็นภาระของสามเณร" เมื่อ
เป็นเช่นนี้พวกภิกษุจึงจำเป็นต้องพาสามเณร
ไปด้วย รวมกันเป็น ๓๑ รูป เดินทางไปถึง
หมู่บ้านแห่งหนึ่ง พวกชาวบ้านมีความเลื่อมใส
ศรัทธาจึงนิมนต์ให้อยู่จำพรรษา

ในวันเข้าพรรษา ต้องบรรลุนิธิกรรมให้
ได้ภายในพรรษานี้ ถ้ารูปใดไม่สบาย
พึงตีระฆังบอกพวกเราจะมาปรุ้งยา
ถวาย" เมื่อทำกติกากันลงกันอย่างนี้
แล้ว ก็แยกย้ายกันไปปฏิบัติธรรม

ต่อมาวันหนึ่ง มีชายยากไร้คนหนึ่ง เดินผ่าน
มาถึงหมู่บ้านนั้นด้วยอาการอดโรย ขณะนั้น
พวกพระภิกษุได้กลับมาจากบิณฑบาตกำลัง
จะฉันเช้าพอดี พบเข้าจึงสอบถามเมื่อ
ทราบเรื่องแล้วเกิดความสงสารโยมที่ไม่ได้
กินข้าวมาหลายวันแล้ว จึงบอกให้ไปหา
ใบไม้มาจะแบ่งอาหารให้ชายยากไร้

หลังกินข้าวอิ่มแล้วก็สอบถามพวกท่านว่า "มี
กิจนิมนต์หรือไร พระคุณเจ้าจึงได้อาหาร
มากมายขนาดนี้" "ไม่มีหรอกโยม เป็นเรื่อง
ปกติของที่นี่" พวกภิกษุตอบ เขาคิดว่า "เรา
ทำงานแทบตายก็ไม่ได้กินอาหารดีเช่นนี้ จะไป
อยู่ทำไมที่อื่น อยู่อาศัยกับพระพวกนี้ สบาย
ดีกว่า" พวกพระภิกษุก็อนุญาต เขาขยันทำงาน
ช่วยเหลือพระภิกษุเหล่านั้นเป็นอย่างดี

เวลาผ่านไป ๒ เดือน ชายยากไร้ผู้นั้นอยู่
สุขสบายดีตลอดมา คิดถึงลูกสาวจึงแอบ
หนีออกจากที่พักสงฆ์ไป หนทางที่ชาย
ยากไร้ผู้นั้นไปจะต้องผ่านดงใหญ่แห่งหนึ่ง
ในดงนั้นมีโจร ๕๐๐ คน ได้บนบานเทวดา
ว่าจะถวายเป็นพิธีกรรมในวันที่ ๗ วันนั้นเป็น
วันที่ ๗ พอดีเมื่อชายยากไร้ผู้นั้นเดินผ่าน
เข้าไปกลางดงก็ถูกพวกโจรจับตัวมัดไว้
เตรียมที่จะทำพิธีกรรมแก่เทวดา

เขาตกใจกลัวตายได้ร้องของชีวิตไว้และเสนอว่า
เขาเป็นคนยากไร้ เทวดาอาจจะไม่ชอบใจ พวก
ภิกษุเป็นผู้มีศีลสกุลสูง เทวดาท่านจึงจะชอบใจ
ไปจับพวกภิกษุมาทำพลีกรรมจะดีกว่า พวกโจร
เห็นดีด้วยจึงให้เขาไปที่พักสงฆ์ เขาได้พาพวก
โจรไปที่สำนักสงฆ์แล้วตีระฆัง พวกภิกษุเมื่อได้ยิน
เสียงระฆังเข้าใจว่ามีภิกษุไม่สบายก็มารวมกันที่
ศาลา หัวหน้าโจรจึงประกาศให้ทราบว่าการ
ภิกษุ ๑ รูป เพื่อไปทำพลีกรรม

พระทั้ง ๓๐ รูป ต่างอาสาไปตายทั้งสิ้น ตก
ลงกันไม่ได้ สามเณรสังกิจจะจึงขออาสาไป
เอง พวกภิกษุไม่ยอมเพราะสามเณรเป็นลูก
ศิษย์ของพระสารีบุตรฝากมาเกรงว่าพระ
เถระจักติเตียนได้ สามเณรจึงบอกให้ทราบ
ว่า พระพุทธเจ้าและพระอุปัชฌาย์ให้ตนมา
ก็เพื่อมาแก้ปัญหานี้เอง จึงยกมือไหว้พวก
ภิกษุเดินตามพวกโจรไป

พวกภิกษุต่างก็ร้องให้สงสารสามเณรพร้อมกับ
กำชับหัวหน้าโจรว่า "ในช่วงที่พวกท่านตระเตรียม
สิ่งของ ขอให้ นำสามเณรไปไว้ที่อื่นก่อนนะ
สามเณรจะกลัว" เมื่อตระเตรียมทุกอย่างเสร็จแล้ว
หัวหน้าโจรได้ถือดาบเดินเข้าไปหาสามเณรหวังจะ
ตัดคอ สามเณรได้นั่งเข้าฌานนิ่งอยู่ พอไปถึง
หัวหน้าโจรก็ฟันลงเต็มแรงปรากฏว่าดาบงอ เขา
เข้าใจว่าฟันไม่ดี จึงยกดาบขึ้นฟันใหม่ ปรากฏว่า
ดาบพับม้วนจนถึงด้าม

หัวหน้าโจรเห็นปาฏิหาริย์เช่นนี้เกิดอัศจรรย์ใจ
ยิ่งนักคิดว่า "ดาบเราฟันหินยังขาด แต่บัดนี้ได้
งอพับดั่งใบตาล ดาบนี้ไม่มีจิตใจยังรู้คุณของ
สามเณร เรามีจิตใจยังไม่สำนึกเสียอีก" ได้ทิ้ง
ดาบลงดินแล้วคุกเข่าลงกราบสามเณร พร้อม
ถามว่า "เณรน้อย คนเป็นพันเห็นพวกผมแล้ว
ต้องตัวสั่นวิ่งหนีไป แต่สำหรับท่านแล้วแม้เพียง
ความสะดุ้งแห่งจิตก็มีได้มีเลย หน้าตาก็ผุดผ่อง
แจ่มใส ทำไมท่านจึงไม่ร้องขอชีวิตเล่า"

สามเณรออกจากฆานแล้วแสดงธรรมแก่
หัวหน้าโจรว่า "โยม ธรรมด้าัตภาพของ
พระอรหันต์เป็นเหมือนของหนักวางอยู่บน
ศิระะ พระอรหันต์เมื่ออัตภาพนี้แตกไปย่อม
ยินดี พระอรหันต์จึงไม่กลัวตาย ทุกข์ทางใจ
ย่อมไม่มีแก่พระอรหันต์ผู้ไม่มีความห่วงใย ผู้
ก้าวล่วงภัยทุกอย่างได้แล้ว" หัวหน้าโจรพอ
ได้ฟังคำสามเณรแล้ว พร้อมลูกน้องทั้งหมด
ได้ไหว้สามเณรแล้วขอบวช

สามเณรได้ตัดผมและชายผ้าด้วยดาบของโจรเหล่านั้น
แล้วให้บวชเป็นสามเณรถือศีล ๑๐ เสร็จแล้วได้พาสามเณร
เหล่านั้นกลับไปยังที่พักสงฆ์ให้พวกภิกษุทราบความปลอดภัย
ของตนแล้ว ได้อำลาพวกภิกษุพาสามเณรเหล่านั้นไปเข้าเฝ้า
พระพุทธเจ้าและได้แสดงธรรมเทศนาว่า "ผู้มีศีลแม้มีชีวิตอยู่
เพียงวันเดียวยังประเสริฐกว่าการทำโจรกรรมไม่มีศีลมีชีวิต
อยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี" ในเวลาจบพระธรรมเทศนา สามเณร
เหล่านั้นได้บรรลुพระอรหันต์ทั้งหมด

คุณธรรมที่ถือเป็นแบบอย่าง

1. เป็นผู้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
2. ปฏิบัติเคร่งครัดในพระธรรมวินัย
3. มีจิตเมตตา รู้จักให้อภัยผู้อื่น

แบบทดสอบหลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไฟดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

เพียงคำตอบเดียว

1. พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อคนไทย
ในด้านใดมากที่สุด

ก. การอยู่ร่วมกันในสังคม

ข. การสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม

เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ

2. ข้อใดไม่ใช่การบำเพ็ญทุกรกิริยา

ก. การอดน้ำ

ข. การอดอาหาร

หนทางหลุดพ้นจากทุกข์

3. วิธีใดที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้

ก. อดอาหาร

ข. กลั่นลมหายใจ

บำเพ็ญเพียรทางจิต

4. ข้อใดเป็นประเพณีไทยที่เกี่ยวข้องกับ
พระพุทธศาสนาโดยตรง

ประเพณีการทอดผ้ากฐิน

ข. ประเพณีลอยกระทง

ค. ประเพณีสงกรานต์

5. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาผล
จะเป็นอย่างไร

สังคมสงบสุข

ข. คนในชุมชนช่วยเหลือกัน

ค. ปฏิบัติตามกฎหมาย

6. การศึกษาพระไตรปิฎก มีประโยชน์กับ
นักเรียนอย่างไร

ก. เป็นคนที่ฉลาดกว่าคนอื่น

ข. ได้อ่านชาดกที่สนุก

นำหลักธรรมคำสอนที่ได้ไปปฏิบัติ

7. การปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่เสมอมี ประโยชน์อย่างไร

ก. มีเพื่อนมากขึ้น

ข. มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง

มีความสุขในชีวิต

8. การปฏิบัติตนในวัดหรือพุทธสถานข้อใด เหมาะสมที่สุด

ก. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด

ข. แต่งกายสุภาพ พูดคุยเสียงดัง

แต่งกายตามสบาย สำรวมกิริยา

9.เมื่อนักเรียนเข้าไปในศาสนสถานควร
ปฏิบัติตนอย่างไร

สำรวมกิริยามารยาท

ข. พูดจากระอย่างสุกสนาน

ค. แต่งกายตามความนิยม

10. เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนานักเรียนควร
ปฏิบัติอย่างไร

- ก. ทำบุญ ตักบาตร
- ข. ฟังเทศน์
- ค. นั่งสมาธิ

